

WYNIKI ANKIET EWALUACYJNYCH WARSZTATÓW W PROJEKCIE:

Bądź mądry przed szkodą!

Jak unikać pułapek kredytowych?

Projekt współfinansowany przez:

w ramach programu edukacji ekonomicznej

Przygotowała:
Ewa Bańkowska
Ekspert ds. odpowiedzialnych finansów
Fundacja Microfinance Centre

Warszawa, wrzesień 2014

Niniejsza publikacja przedstawia wyniki ankiet ewaluacyjnych, wypełnionych przez uczestników ośmiu warsztatów edukacyjnych pt. „Mądre pożyczanie”, przeprowadzonych na terenie miasta i gminy Płońsk od marca do sierpnia 2014 r.

Projekt był realizowany przez Bank Spółdzielczy w Płońsku oraz Fundację Microfinance Centre, dzięki wsparciu Narodowego Banku Polskiego, w ramach programu edukacji ekonomicznej.

Lokalni partnerzy współpracujący w projekcie:

- ➔ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- ➔ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście
- ➔ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jońcu
- ➔ Miejskie Centrum Kultury – Uniwersytet Trzeciego Wieku
- ➔ Powiatowy Urząd Pracy
- ➔ Parafia Św. M. Kolbego

MICROFINANCE CENTRE

Wpływ warsztatów edukacyjnych na uczestników: główne wnioski

- Grupą docelową warsztatów były osoby o niskich dochodach – dobór uczestników okazał się być bardzo precyzyjny: ponad 60% uczestników korzysta z różnych form pomocy społecznej. Dla 10% rodzin pomoc socjalna jest głównym źródłem utrzymania.
- Choć większość uczestników dobrze identyfikuje, na co warto pożyczać, to i tak nastąpiła poprawa w zakresie postaw wobec pożyczania konsumpcyjnego (spadek).
- Nastąpił wzrost znaczenia dodatkowych opłat związanych z kredytem oraz nie-kosztowych czynników wpływających na podjęcie decyzji o wzięciu kredytu.
- Zmalała liczba osób, które uważają, że pożyczanie jest łatwym i szybkim dostępem do pieniędzy (spadek o 33%). Wzrosła natomiast liczba osób świadomych konieczności dopytywania o szczegóły oferty.
- 90% uczestników twierdzi, że warsztaty były użyteczne dla nich, i ich rodzin.

O badaniu

- Uczestnicy warsztatów „Mądre pożyczanie” byli proszeni o wypełnienie jednej ankiety przed warsztatami, i jednej po warsztatach.
- 102 osoby wypełniły ankiety przed warsztatami, i 99 osoby po warsztatach.

MICROFINANCE CENTRE

CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA UCZESTNIKÓW

MICROFINANCE CENTRE

Profil uczestników: wiek i płeć

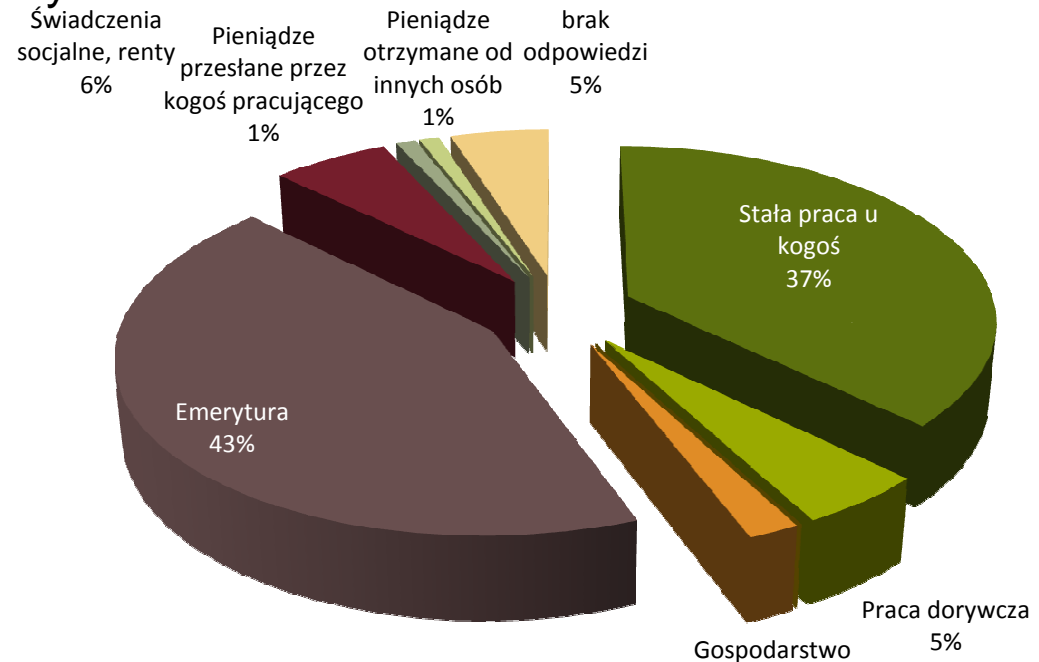
- **Profil uczestników pokazuje, że udało nam się precyzyjnie dotrzeć do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.**
- 60% uczestników korzysta z usług pomocy społecznej: z Ośrodków Pomocy Społecznej (49%) i Powiatowego Urzędu Pracy (11%).
- Wśród uczestników przeważały kobiety, oraz osoby powyżej 60go roku życia (prawie 50% uczestników)

	Kobieta	Mężczyzna	Razem
do 30 lat	7%	2%	9%
31-45 lat	16%	2%	18%
46 - 60 lat	18%	2%	21%
powyżej 60 lat	32%	12%	47%
Razem	76%	18%	

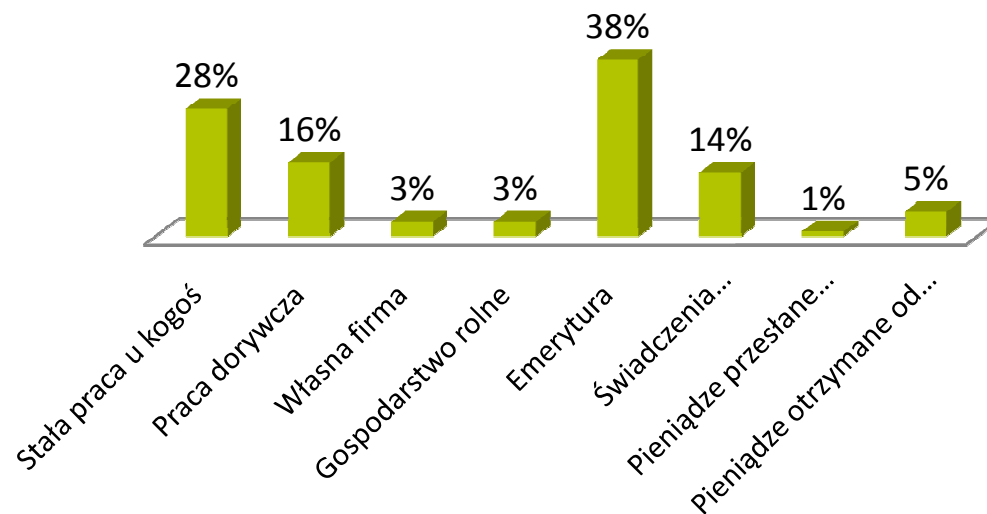

7 Profil uczestników: źródło utrzymania rodziny

- Rodziny ponad 10% uczestników utrzymują się przede wszystkim z pracy dorywczej i świadczeń socjalnych.
- Emerytura (43%) i stała praca (37%) to najczęstsze źródła utrzymania uczestników.
- 90% uczestników deklaruje dodatkowe źródła utrzymania, w tym 25% osób ma dodatkową stałą pracę (głównie osoby już pracujące).
- Wśród drugorzędnych źródeł utrzymania, emerytura jest na pierwszym miejscu (prawie 40%), dalej stała praca (prawie 30%), praca dorywcza (16%) i świadczenia socjalne (14%).

Dodatkowa praca

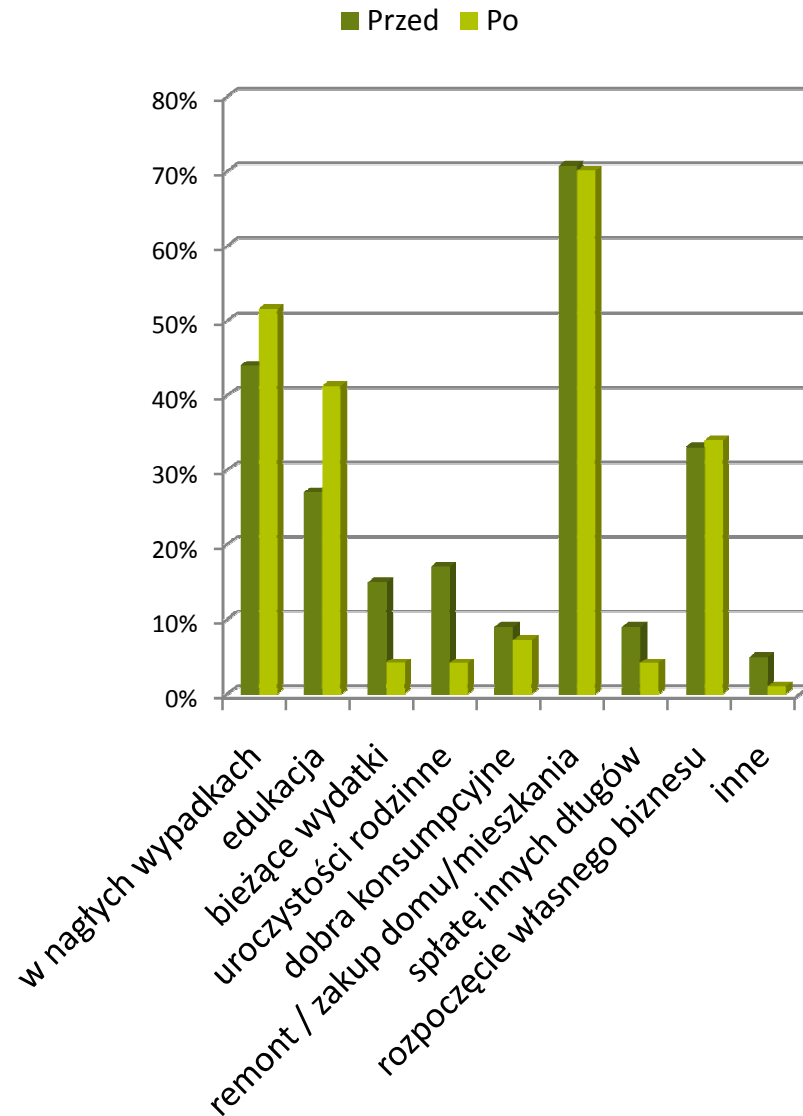
ZMIANY POSTAW

MICROFINANCE CENTRE

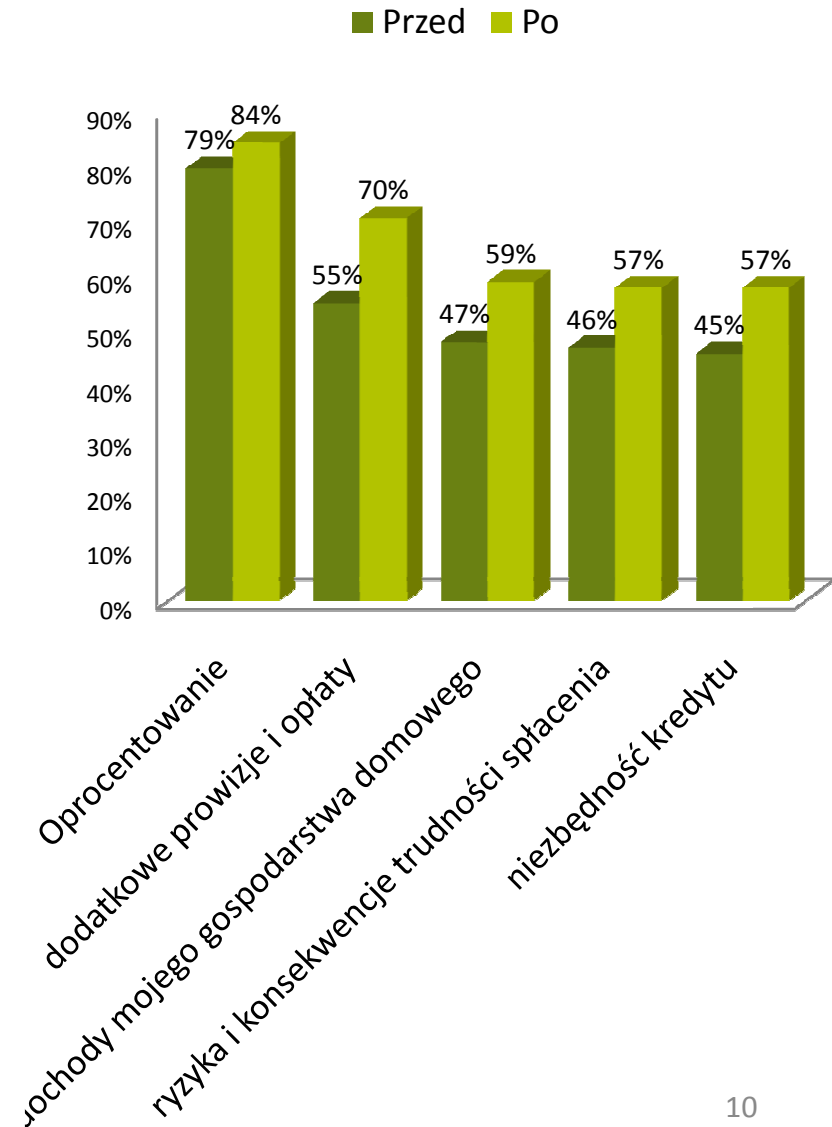
Na jakie wydatki warto pożyczać pieniądze?

- **Większość uczestników dobrze definiuje cele, na które warto pożyczać.**
- Po warsztacie zmalała i tak mała liczba osób uważających, że należy pożyczać na:
 - Bieżące wydatki – spadek o 70%
 - Uroczystości rodzinne (ślub, komunია, itp) – spadek o 75%
 - Dobra konsumpcyjne (np. TV) – spadek o 20%
 - Spłatę innych długów – spadek o 54%
- Cztery główne cele, na które warto pożyczać:
 - Remont/zakup mieszkania/domu – 70%
 - Nagłe wydatki – 50% po warsztacie (wzrost o 17%)
 - Edukacja – 41% (wzrost o 53% po warsztacie)
 - Rozpoczęcie własnego biznesu
- Co druga osoba korzystająca z Powiatowego Urzędu pracy zmieniła zdanie na temat pożyczania na edukację jako wartościowego celu.
- Wśród osób korzystających z usług OPSów, nastąpiła prawie 70% zmiana w rozumieniu, że nie warto pożyczać na uroczystości rodzinne (takie jak ślub, wesele).
- O ponad 100% spadła ilość osób wśród grup związanych z OPSem uważających, że warto pożyczać na spłatę innych długów (z nieformalnych informacji partnerów projektu wiemy, że wiele z nich jest zadłużonych).

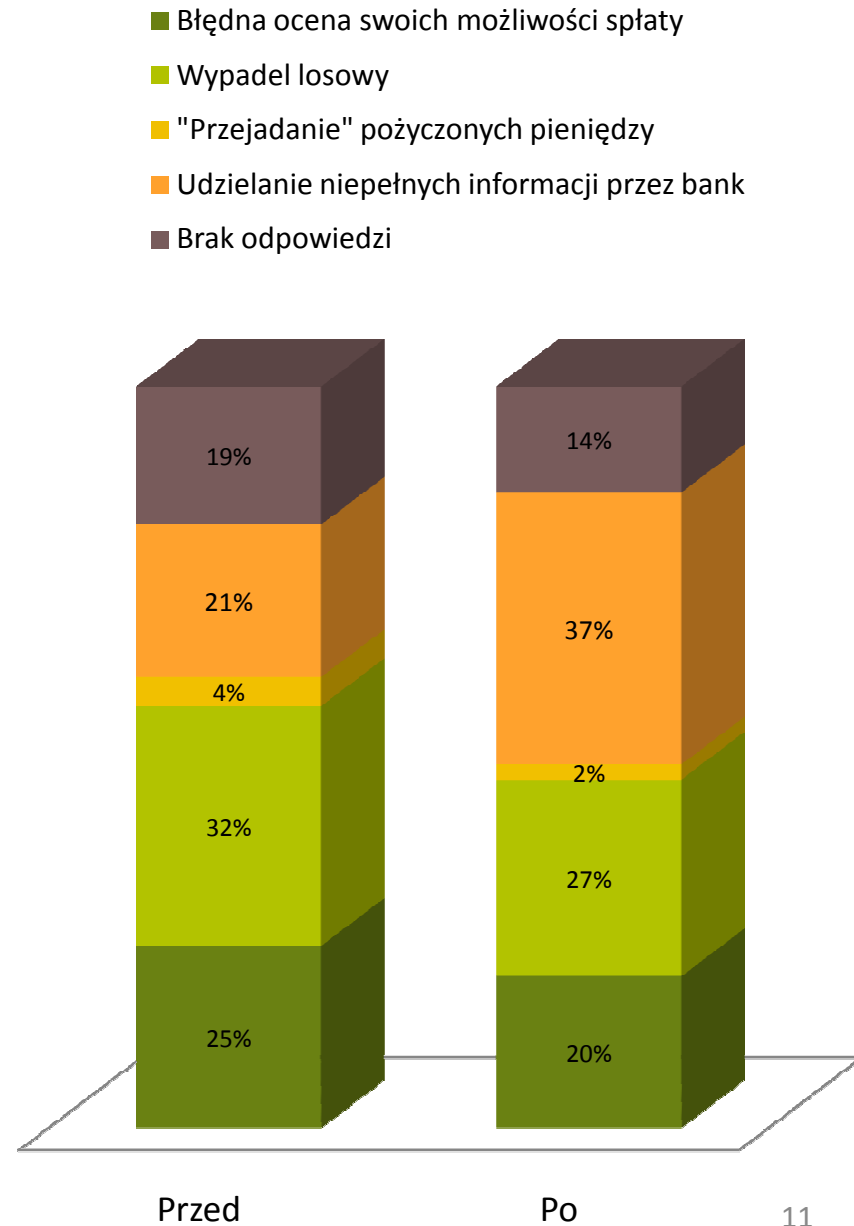
Co należy wziąć pod uwagę, decydując się na wzięcie kredytu?

- **Wśród uczestników nastąpił wzrost znaczenia dodatkowych opłat związanych z kredytem oraz niekosztowych czynników.**
- Przed warsztatem, uczestnicy zwracają uwagę przede wszystkim na koszty bezpośrednio kredytu. Oprocentowanie kredytu jest uważane za najważniejszą rzecz, na którą należy zwracać uwagę (prawie 80% wskazań). Pozostałe czynniki są wskazywane tylko przez co drugiego uczestnika lub rzadziej.
- Po warsztacie, dodatkowe prowizje i opłaty są wskazywane przez 70% uczestników (wzrost o 15%) – co pokazuje wzrost świadomości o dodatkowych kosztach bezpośrednio kredytu.
- O 14% rośnie znaczenie zwracania uwagi na wielkość dochodów gospodarstwa, ryzyka związane z kredytem i pytanie o rzeczywistą niezbędność kredytu.
- **Największe pozytywne zmiany postaw (oscylujące wokół 100%) wśród osób pracujących i niekorzystających z pomocy społecznej.**
- Wśród beneficjentów OPS pozytywne zmiany oscylowały na poziomie 25-50% we wszystkich wymiarach.
- Wśród osób korzystających z UP, więcej osób wskazywało na konieczność skupienia się na niefinansowych zagadnieniach: ryzykach i niezbędności samego kredytu.

Jaka jest najczęstsza przyczyna popadania w pułapkę długów / zalegania ze spłatami?

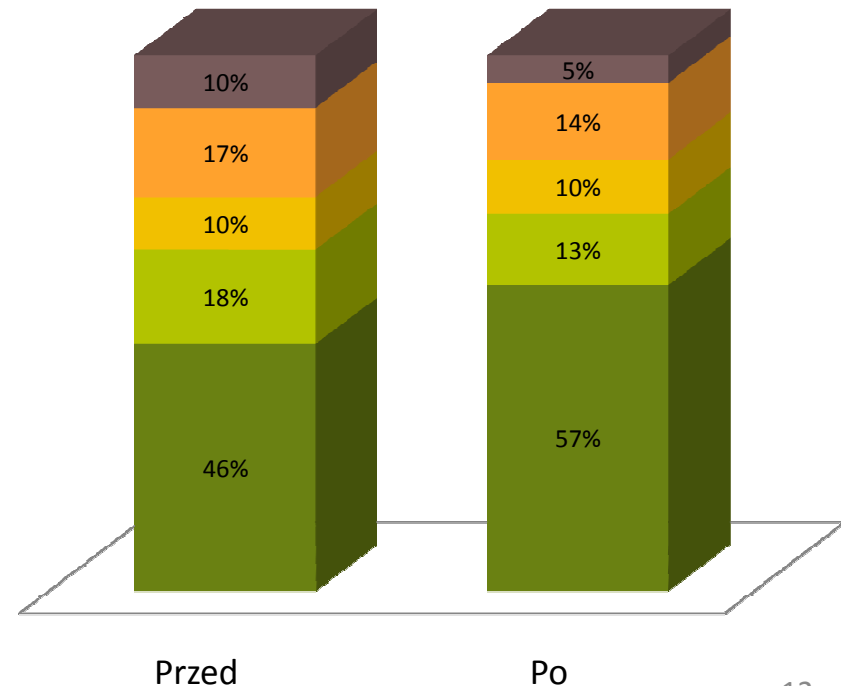
- **Po warsztacie uczestnicy mają większą świadomość, że banki są instytucjami komercyjnymi, więc to po stronie klienta leży odpowiedzialność za dowiedzenie się o warunki:** aż o 16% więcej uczestników jest świadomych tego, że banki nie udzielają pełnych informacji.
- Wśród osób korzystającej z pomocy Urzędu Pracy, radykalna zmiana nastąpiła na rzecz opinii, że przejadanie pieniędzy jest główną przyczyną problemów.
- W grupie beneficjentów OPS więcej osób widzi przyczynę w informacjach podawanych przez instytucje finansowe (wzrost o 128%) oraz ze względu na przejadanie pieniędzy (51%).
- Ogólnie, uczestnicy mają większą jasność co do przyczyn popadania w kłopoty związane ze spłatą zobowiązań finansowych (spadek w braku odpowiedzi).

Jaka jest Twoja ogólna opinia o pożyczaniu?

- **Po warsztacie zmalała liczba osób, które uważają, że pożyczanie jest łatwym i szybkim dostępem do pieniędzy (spadek o 33%).**
- Zwiększył się udział osób, które są świadome niepełnej informacji: **o 33% wzrosła liczba osób uważających, że choć pożyczanie jest często niezbędne, łatwo być oszukanym.** Szczególnie wśród beneficjentów OPS nastąpił wzrost o 70%.
- **Udział osób, dla których pożyczanie jest skomplikowane, pozostał na tym samym poziomie.**
- Wśród uczestników nie korzystających z pomocy społecznej, o 60% mniej osób uważa, że jest to szybki dostęp do pieniędzy.

- Często niezbędne, ale łatwo zostać oszukanym przez instytucje finansowe
- Sposób na szybki i łatwy dostęp do pieniędzy
- Jest to dla mnie zbyt skomplikowane
- Sposób na efektywne osiągnięcie swoich celów finansowych
- Brak odpowiedzi

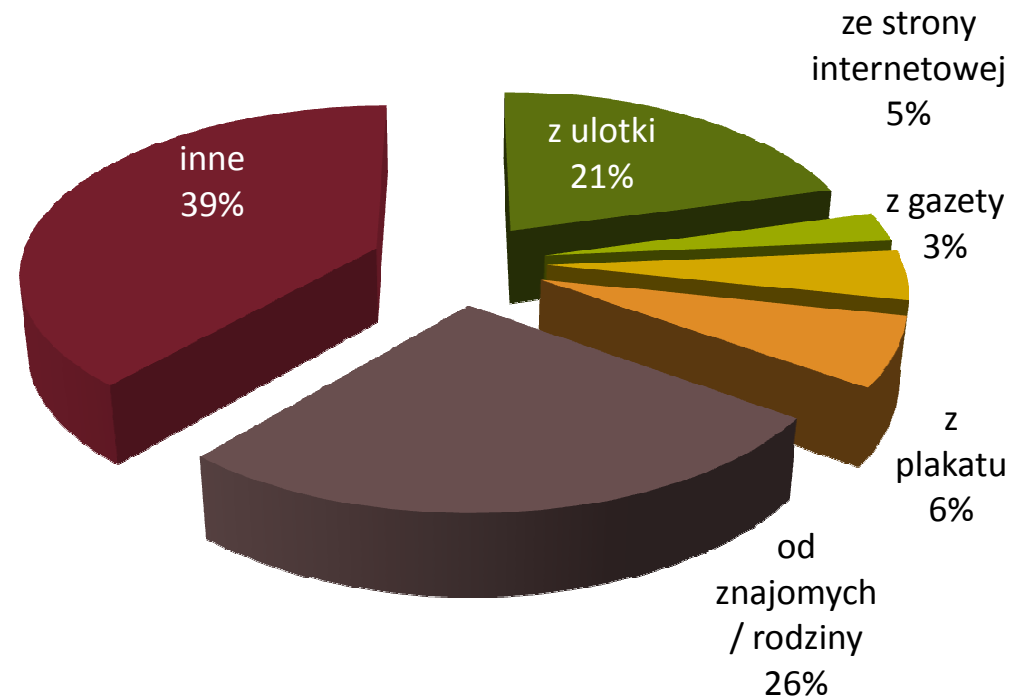

EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMU

MICROFINANCE CENTRE

Skąd dowiedziałeś/aś się o warsztatach „Mądre pożyczanie”?

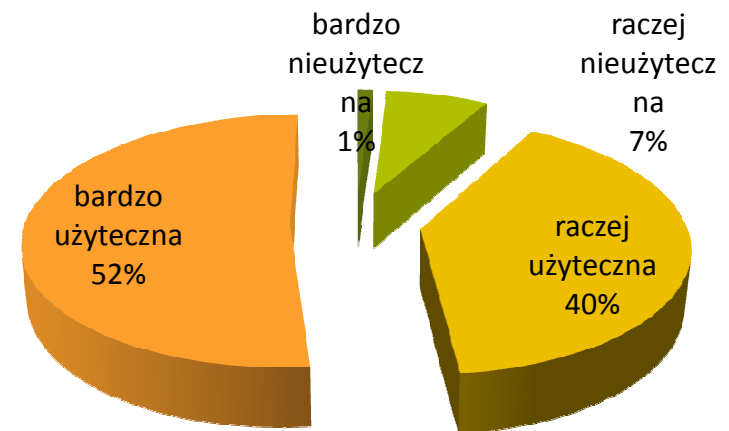
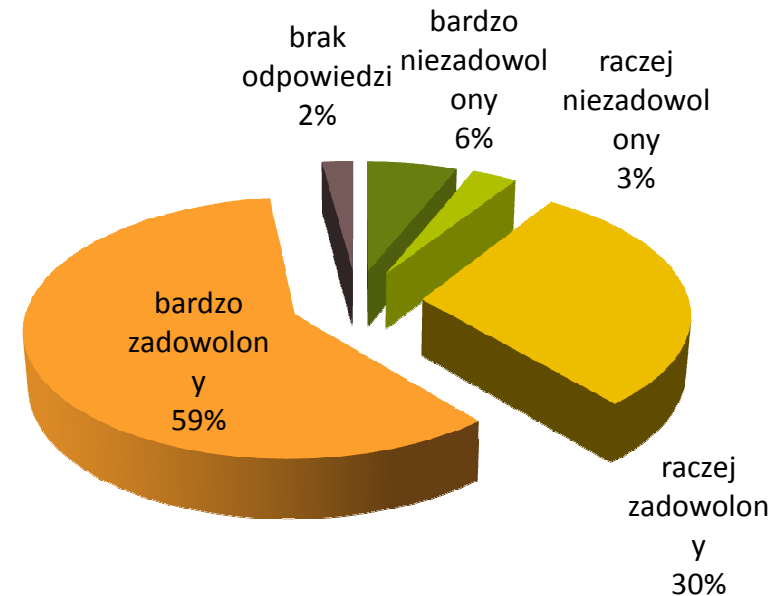

- Najskuteczniejszym kanałem dotarcia z zaproszeniem do odbiorców okazali się pracownicy instytucji partnerskich – aż 40% uczestników przyszło na warsztaty na skutek osobistego zaproszenia przez pracowników partnerów.
- ¼ uczestników usłyszała o warsztatach od znajomych.
- Prawie tyle samo uczestników dowiedziało się o warsztatach z ulotek (21%) – broszury informacyjne okazały się być najskuteczniejszym źródłem reklamy warsztatów (spośród pasywnych rozwiązań).

Warsztaty: ich użyteczność i satysfakcja uczestników

- 90% uczestników jest zadowolonych z warsztatów.
- Ponad 90% uczestników twierdzi, że tematyka warsztatów będzie użyteczna dla nich i ich rodzin.

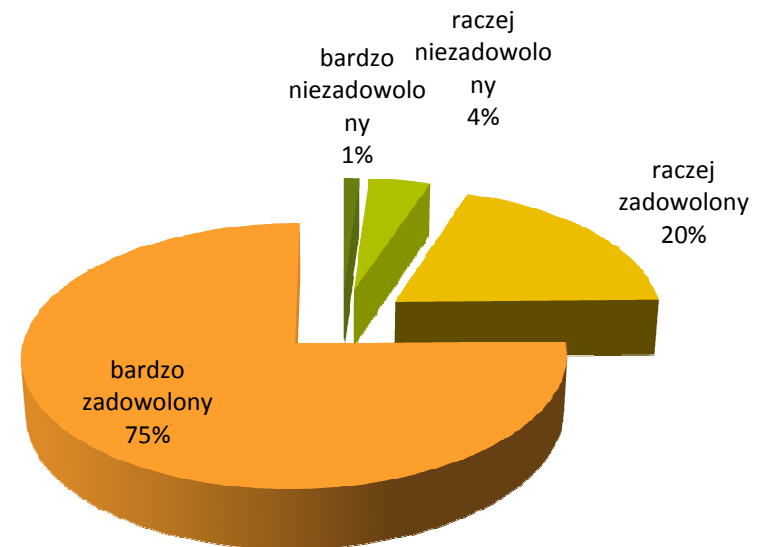
Pytania z ankiety:

Proszę ocenić swoją ogólną satysfakcję z warsztatu
Do jakiego stopnia tematyka warsztatów będzie
użyteczna dla Ciebie i Twojej rodziny?

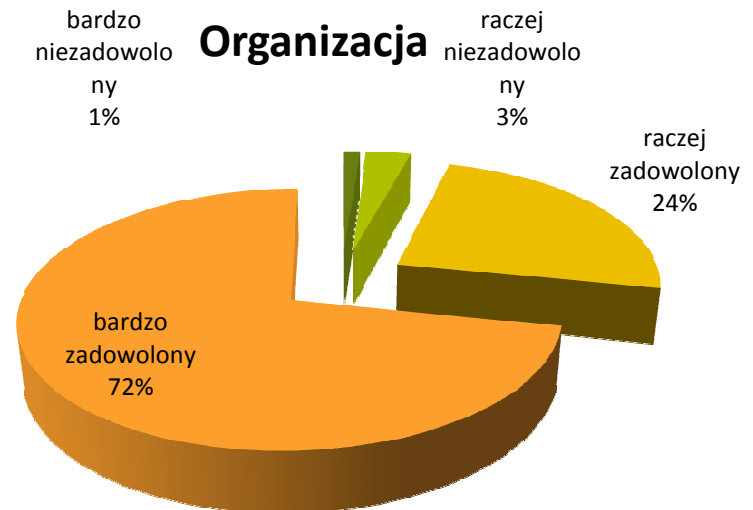
Proszę ocenić pracę trenerów

- 95% uczestników jest zadowolonych z pracy trenerów.
- Tyle samo jest zadowolonych z organizacji warsztatów.

Praca trenerów

Organizacja

MICROFINANCE CENTRE

Fundacja Microfinance Centre

Noakowskiego 10/38

00-666 Warszawa

Tel.: +48 22 622 34 65

e-mail: Ewa@mfc.org.pl

www.mfc.org.pl

www.mfc.org.pl/badzmadry

Dziękujemy!

MICROFINANCE CENTRE